

[L. D. Rasmussen.]

naturligvis foretage en Overvejelse af Mulighederne for at træffe forebyggende Foranstaltninger i den Udstrækning, som det er gør ligt, selv om disse forebyggende Foranstaltninger skulde være Brud paa det nuværende Samfunds bærende Principper.

Men der er endnu en meget væsentlig Ting, der maa tages i Betragtning i hele dette Spørgsmaal. Alle, jeg tør nok sige uden Undtagelse, ved, hvad Eksemplets Magt betyder for en stor Del af Menneskene, ja, ganske sikkert for den allerstørste Del. Alle gifte Mennesker, som har Børn, ved i alt Fald, hvad Eksemplets Magt betyder overfor Børnene, og ikke mindst hvad et slet Eksempel eller endogsaa ganske smaa Unoder betyder.

Jeg vil gøre den lille Sidebemærkning, at det er ikke ualmindeligt, at Forældrene netop optræder strengest overfor de Unoder, de finder hos deres Børn, men som de selv har skabt ved deres Eksempel. Barnets Ræsonnement er ligetil: Det gaar ud fra, at hvad voksne kan have Lov at gøre, er rigtigt, og saa maa det ogsaa kunne gøre det, ja, følger endogsaa Eksemplet, selv om det ved, at det, der bliver sagt eller gjort, egentlig ikke er tilladt, og ud fra ganske samme Betragtning som den, jeg nævnte. Nu ligger det i Sagens Natur, at naar Samfundets Topfigurer, de, der er højest oppe paa Rangstigen, for egen Vindings Skyld ganske ansvarsløst spekulerer, spiller, svindler og bedrager, virker de ved deres Eksempel i høj Grad demoraliserende, og for denne Demoralisation har disse Mennesker som ledende og toneangivende i meget høj Grad et Ansvar.

Det, der i Straffeloven fremkalder de haardeste Straffe, er Overgrebene mod Liv, Førlighed og Ejendom, Krænkelser paa disse Omraader betragtes som i høj Grad strafbare. Men naar Krigsdjævelen slippes løs af rent økonomiske, aldrig af ideelle Grunde, da tramper de førende al Respekt for Liv, Førlighed og Ejendom under Fødderne, og Forvirringen i Begreberne, strafferetligt set, forøges selvfølgelig i meget høj Grad.

Der er i vore Dage noget, der hedder Krigsmoral, hvor Hensynet til Næsten er forsvundet, og hvor Ærlighed næsten kan betragtes som et Begreb, man skal finde paa et Museum. Det vil vistnok vare lang Tid, forinden denne Krigsmoral — det er et i allerhøjeste Grad slet Eksempel, der har skabt denne Atmosfære — bliver overvundet. Og et Samfundssystem hvilende paa Rovdyrsprincipper — ja, tilgiv mig, jeg har ikke

selv fundet paa det Ord, det var en god og skikkelig Præst, der fandt det, fordi kun det Ord kunde dække hans Mening om det bestaaende Samfundssystem —, hvor den stærke tramper den svage ned, hvor Magten, ikke Menneskerettigheden er det afgørende, hvor Magtens Resultater beskyttes som Rettens Resultater, et saadant System rummer som sin Konsekvens en Fare for Krænkelser af Menneskerettigheder i aller-egentligste Forstand.

Hvad er vel et Menneskes første og vigtigste Ejendom? Det er ham selv og hans Arbejdskraft. Det er ubetinget, vil jeg hævde, Arbejdskraften, som er et Menneskes virkelige og inderste Eje. Men er der noget Omraade overhovedet, hvor Retten bliver krænket i højere Grad end paa dette Omraade? Her er jo Magten afgørende, ganske vist med den Begrænsning, som Modstanderne af Princippet af Selvopholdelsesdrift har skabt. Vi hører for Tiden den skrappeste Fordring om Respekt for den cirka halv-andethundredaarige Teori om at arbejde for, hvad der tilfældigt bydes, uden Hensyn til, hvad der menneskeligt set skal ydes for ikke at krænke Menneskets fundamentale Ret, Retten til at leve. Altsaa, Malthus' Teori om, at den, der ikke kan faa Plads ved Samfundets Bord, maa gaa, gaa under og dø, skal sættes i Højsædet.

Men en Samfundsordning, der baserer den menneskelige Sammenslutning ikke paa Ret, men paa Magt, fremmer ikke Retsbegrebet: Gør mod andre, hvad du vil, andre skal gøre mod dig — thi dette er jo det virkelige Retsbegreb —, men kan kun tjene til at opretholde og udvikle Magtbegrebet, der er diametralt modsat Samfølelsen og Samhørigheden.

Jeg har ment det berettiget og betimeligt at gøre disse Bemærkninger for ligesom at vise, hvad det er, der skaber Nødvendigheden af den omfangsrige Straffelov og Begrundelsen for de Hensyn, der bør tages under Behandlingen af dette Forslag. Medens man i Lovforslaget af 1924 bestræbte sig paa at tage Hensyn til Handlingens ringe Strafverdighed, som den f. Eks. viser sig ved Rapseri, Betleri og Løsgænger, Handlinger, der ikke sjældent fremkaldes ved de fortvivlede Forhold, hvorunder den paagældende lever, saa tages der ikke i det foreliggende Lovforslag de samme Hensyn.

Selv i den gammeltestamentlige Straffelov og i Danske Lov var visse Smaarapsrier straffrie, uagtet der i al Almindelighed fastsattes ret strenge Straffe for alle Forbrydelser. Ogsaa efter Lovforslaget af 1924